

Dominicanen Huissen

Dertiende zondag door het jaar:

2 Koningen 4,8-11.14-16a; Matteus. 10, 37-42

28 juni 2020

Bruno Wilderbeek ocso

1. De radicaliteit van het evangeliefragment daagt ons vandaag uit. Driemaal spreekt Jezus in het evangelie daarbij over het loon van een rechtvaardige. Gerechtigheid moet. Daar is vrijwel iedereen het over eens. Wat ermee bedoeld wordt schijnt duidelijk te zijn. Het is zoiets als 'alle onrecht de wereld uit'. Maar het is natuurlijk allemaal veel ingewikkelder. Gerechtigheid: er zitten politieke, economische en sociale kanten aan, die onderling met elkaar te maken hebben. Gerechtigheid speelt tussen geliefden, tussen ouders en kinderen en tussen vrienden. Als wij niet oppassen halen wij, sprekend over gerechtigheid, de verschillende niveaus door elkaar. Gerechtigheid, rechtvaardigheid, één van de kardinale deugden: achting hebben voor wet en plicht én eenieder geven wat hem toekomt. Het is met gerechtigheid als met het rijk Gods hier op aarde. Het is er al en tegelijkertijd is het er nog niet. Gerechtigheid vergt spankracht.¹ Terwijl je er op je eigen wijze aan probeert te werken moet je aanzien, dat anderen het niet doen of heel anders doen.

2. Wij realiseren ons al te goed dat ons rechtvaardigheidsgevoel wordt geprikkeld door al wat er aan onrecht op ons netvlies verschijnt. En wij realiseren ons ook dat wij geen atlanten zijn die al het leed van de wereld op onze schouders zouden kunnen nemen. Toch kan het gevoel je bekruipen: 'doe ik wel genoeg?; waar kom ik in mijn verantwoordelijkheid tekort?'. Je kunt bij dit soort vragen elkaar natuurlijk gemakkelijk een schuldgevoel aanpraten. Toch blijft de vraag hoe wij ontvankelijk kunnen blijven over welke mijn bijdrage kan zijn om de wereld een beetje rechtvaardiger te maken. Heeft het te maken met altruïsme, met generositeit, met de ontvankelijkheid om een last op je te nemen? En waar ligt dan de grens van mijn draagkracht? Jezus vraagt ons je kruis op je te nemen. Welke last ben ik in staat op mijn schouders te nemen? Ja, zelfs je eigen geliefden in de schaduw te plaatsen van het kruis? 'Je kruis op je nemen'. Wanneer wordt dat van ons eigenlijk gevraagd en over wat voor een kruis zou het dan wel niet gaan? Er staat niet 'het' kruis van de Calvarieberg. Iedereen zijn of haar eigen kruis, daar gaat het dan misschien om. De lasten die het leven ons te dragen geeft: ze kunnen voor sommigen tot een kruisweg worden, af en toe, of misschien regelmatig. Wij worden uitgedaagd de spankracht en de grenzen van onze draagkracht te verkennen. En ook onze draagkracht je in te zetten voor een rechtvaardiger wereld!

Jezus waarschuwt ons er echter wel voor jezelf niet in de etalage te zetten in baatzuchtige aandachttrekkerij. 'Denkt erom: beoefent uw gerechtigheid niet voor het oog van de mensen, om de aandacht te trekken; anders hebt gij geen recht op loon bij uw Vader die in de hemel is.' "Kijk mij eens!" We hebben geleerd niet met onze goede bedoelingen te koop te lopen. De Vlamingen hebben daar een prachtig woord voor, zo las ik onlangs in de krant: deugdpronken. 'Wanneer gij dus een aalmoes geeft, bazuin het dan niet voor u uit, zoals de huichelaars doen in de synagoge en op straat, opdat zij door de mensen geprezen worden. Voorwaar, ik zeg u: Zij hebben hun loon al ontvangen. Als gij een aalmoes geeft, laat uw linkerhand dan niet weten wat uw rechter doet, opdat uw aalmoes in het verborgene blijve; en uw Vader die in het verborgene ziet zal het u vergelden' (Mt. 6, 1-6).

3. Enerzijds worden wij steeds opnieuw uitgedaagd om onze begrenzing te accepteren waar het de gerechtigheid betreft. En anderzijds daar lering uit te trekken en wegen te zoeken ons krachtiger voor die gerechtigheid in te zetten. Gefascineerd als ik ben door de geschriften van Meister Eckhart ben ik altijd blijven 'haken' bij een opmerking uit zijn zesde preek1: Wie de leer over de gerechtigheid en de gerechte verstaat, verstaat alles wat ik zeg. Nu heb ik niet de pretentie Eckhart te doorgronden maar niettemin, de fascinatie blijft. Eckhart bedient zich van predicaten uit de menselijke ervaringswereld: goedheid, waarheid gerechtigheid. En hij schroomt niet die predicaten te voorzien van een goddelijk label, te plaatsen binnen de goddelijke werkelijkheid. Rechtvaardig is diegene, voor wie de gerechtigheid het voornaamste is, niet het eigen voordeel, niet het gemakzuchtige leven. De gerechtigheid centraal te stellen is een hartstocht. Zich in te zetten voor een zaak, een project, je inzetten voor levende wezens, van wie de elementaire levensbehoeften nog altijd worden genegeerd, kan ons hart vervullen. Is het daarenboven zinvol een God te vereren of te vertrouwen? Alleen wanneer deze godheid rechtvaardigheid heet, rechtvaardigheid is, wanneer die hunkert naar gerechtigheid, wanneer die ons nodig heeft om gerechtigheid te bewerken.

4. In het doen van gerechtigheid schieten wij tekort, zoveel is wel zeker! Werken aan gerechtigheid is spannend en kan je het gevoel geven, dat het onbegonnen werk is. De cynicus heeft daarom goede papieren! Maar in het kleine gebaar valt al veel te ontdekken. Daarom: "kom uit de kast, schaam je niet voor het goede". "Jullie moeten je licht laten schijnen voor de mensen opdat ze jullie goede daden zien" (Mt. 5,16). Dat tegengeluid dient ook gehoord te worden. Zolang het maar geen deugdpronken wordt! Kleine gebaren, daar gaat het in eerste instantie misschien wel om. Gastvrijheid verlenen bijvoorbeeld. De heilige monnikenvader Benedictus schrijft in zijn regel voor: alle gasten die aankomen moeten worden ontvangen als Christus zelf, want Hij zal eens zeggen: Ik kwam als gast en gij hebt mij opgenomen. Niet alleen medebroeders zijn welkom, maar ook pelgrims en vreemdelingen. Met uitzondering van lieden met slechte of agressieve bedoelingen, worden 'allen' ontvangen. Tegenwoordig zou je daar in algemene termen ook de zoekende mens, de anders-, en niet-gelovigen bij kunnen rekenen. In zijn evangelie laat Mattheüs Jezus dan ook zeggen: "ik had honger en jullie gaven mij te eten, ik had dorst en jullie gaven mij te drinken, ik was vreemdeling, en jullie namen mij op" (Mt.25, 35). Wie ruimte schept voor de medemens, hem tot zijn recht wil laten komen, beseft dat de vreemdeling niet zo ver van ons af staat. Wij worden uitgedaagd boven onszelf uit te stijgen. Stapsgewijs. Naasteliefde begint in het klein. Pas als het kleine op orde is, kan het grote een plek krijgen. Je grote levensplan bestaat uit kleine stapjes. Je droomt ervan de wereld te veranderen, maar het komt er op aan een beker koel water te schenken aan iemand die dorst heeft. Dat beeld slaat aan in Israël met zijn hete zomers, en ook zo langzamerhand in onze streken met zijn hittegolven. Je kunt in de hitte van de dag geen lange rij bekervoud water klaarzetten. Ze zijn meteen lauw. Je moet je laten 'treffen' door een mens met dorst en meteen iets uitvinden voor zijn nood. Een geïmproviseerd gebaar van liefde. Eén beker koud water. En geen enkel klein gebaar van liefde gaat verloren op onze zoektocht naar gerechtigheid, en ons verlangen naar God.